

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63508 (дата звернення: 14.03.2019).; 7. Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою Української РСР: Указ президії Верховної Ради Української РСР від 12 березн. 1981 р. № 1654-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1654-10> (дата звернення: 14.03.2019).; 8. Рогожин О. Г. Демографічні перспективи українського села: історичні передумови, регіональний аналіз і моделювання. Київ: Ін-т проблем національної безпеки, 2004. 296 с.; 9. Трансформація сільського розселення в Україні: кол. моногр. / за ред. Т. А. Заяць. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2017. 298 с.

УДК 911.3

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Т. В. Лимарь

t_lymar@ukr.net

відділ інноваційної діяльності та міжнародних зв'язків, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, м. Полтава, Україна

У сучасних умовах ключовим пріоритетом розвитку транспортної системи для забезпечення її ефективного функціонування є інтеграція у міждержавні транспортні потоки та врахування світових і європейських трендів трансформації транспортного сектору.

На сьогодні відповідно до програми «Горизонт 2020» одним із суспільних викликів залишається розумний, зелений та інтегрований транспорт [8]. «Горизонт 2020» («Horizon 2020») – ініціатива Європейського Союзу, спрямована на фінансування досліджень та інноваційних розробок. Вона заснована на трьох ключових пріоритетах – передовій науці, лідерстві у промисловості та суспільних викликах [1].

Розумний транспорт (smart transport) пов'язаний із розвитком високотехнологічної інфраструктури, обладнання та послуг. Зелений, екологічний (green transport) спрямований на створення для економіки і суспільства ресурсозберігаючої, екологічної, безпечної європейської транспортної системи та підвищення конкурентоспроможності транспортної галузі за рахунок виробництва екологічних та безпечних літаків, наземних транспортних засобів та суден. Це дозволить мінімізувати вплив на клімат і навколишнє середовище. Інтегрований транспорт (integrated transport) покликаний істотно поліпшити мобільність пасажирів і вантажів; зменшити завантаженість та збільшити безпеку транспортного сектору; розробити нові концепції вантажного транспорту та логістики, а також знизити аварійність, кількість смертельних випадків і жертв [8].

Даний тематичний пріоритет забезпечує фінансування соціально-економічних та поведінкових досліджень та перспективних заходів щодо розробки програми розвитку галузі. Метою є підтримка стратегії, яка сприяє впровадженню інновацій, вирішенню транспортних проблем і забезпечення соціальних потреб, пов'язаних з ними [3].

Крім того до Робочої програми «Горизонт 2020» на 2019 рік включено новий наскрізний виклик «Будівництво низьковуглецевого, кліматично стійкого

майбутнього: батареї наступного покоління», що об'єднує науково-дослідні та інноваційні проекти щодо наступних поколінь акумуляторів. Транспортний пріоритет сприяє дослідженням щодо батарей для електромобілів.

Таким чином, діяльність тематичного напрямку «Розумний, зелений та інтегрований транспорт» Програми «Горизонт 2020» спрямована на вирішення чотирьох ключових завдань:

- ресурсозберігаючий, безпечний для навколишнього середовища транспорт;
- підвищення мобільності, зниження ускладненості руху, безпека і захищеність;
- світове лідерство європейської транспортної галузі;
- соціально-економічні та прогнози дослідження, спрямовані на розробку стратегічного курсу розвитку транспорту ЄС, а також вивчення поведінки населення по відношенню до транспорту [2].

У звіті Генерального Директорату з питань мобільності та транспорту Єврокомісії «Транспорт в Європейському Союзі – сучасні тенденції та проблеми» (Transport in the European Union – Current Trends and Issues) основними викликами для транспортного сектору ЄС визначені: створення добре функціонуючого Єдиного Європейського Транспортного Простору (Single European Transport Area), що з'єднає Європу сучасною, мультимодальною і безпечною транспортною мережею; перехід до мобільності з низьким рівнем викидів, що також передбачає зменшення інших негативних зовнішніх факторів транспорту. Із соціальних перспектив ключовими є цінова доступність, надійність і забезпечення доступу до транспортної інфраструктури усім категоріям населення. Виконання поставлених завдань сприятиме досягненню сталого зростання в ЄС [11].

Також однією із ініціатив Єврокомісії є прийнята у 2016 р. «Європейська стратегія мобільності з низьким рівнем викидів» (The European Strategy for Low-Emission Mobility), що зосереджена на таких напрямках:

- дигіталізація мобільності;
- справедливе та ефективне ціноутворення у транспорті, що має краще відображати негативні зовнішні ефекти транспорту;
- сприяння мультимодальності;
- альтернативна енергетика;
- розгортання інфраструктури альтернативних видів палива;
- сумісність та стандартизація електромобільності;
- вдосконалення тестування транспортних засобів [11].

До важливих тенденцій розвитку транспортної інфраструктури доктор Деббі Хопкінс із Оксфордського університету відносить електрифікацію, цифровізацію, спільне використання («каршеарінг» – carsharing) та автоматизацію сучасних систем мобільності [4].

На сьогодні вже здійснено розробку подальшої дослідницької та інвестиційної стратегії (починаючи з 2020 року) для транспортної галузі з урахуванням світових тенденцій, що відображені у цілях сталого розвитку –

забезпечення доступу до безпечних, доступних за ціною і стабільних транспортних систем [9;10].

Так у документах Європейських консультативних рад з галузевих транспортних досліджень, а також Європейської технологічної платформи окреслено стратегічні напрями розвитку транспортного сектору Європейського Союзу до 2030-2050 рр. Ключові документи: «Траєкторія польоту 2050: Європейський погляд на авіацію» (Flightpath 2050: Europe's Vision for Aviation) [6], «Концепція розвитку залізниць 2050: залізниця – основа європейської мобільності» (Rail 2050 Vision: Rail – The Backbone of Europe's Mobility) [7], «Сценарії розвитку наземного транспорту до 2030+ року» (ERTRAC Road Transport Scenario 2030+ “Road to Implementation”) [5], «Концепція 2025: Водний транспорт та його експлуатація» (VISION 2025: Waterborne Transport&Operations) [12].

Таким чином, окреслення напрямів розвитку транспортної галузі ЄС у контексті світових і, безпосередньо, європейських тенденцій, дозволить визначити її пріоритети і до того ж розставити акценти, у межах яких має формуватися транспортна стратегія України.

Список використаних джерел: 1. Горизонт 2020. Національний портал [Електронний ресурс]. URL: <http://h2020.com.ua/uk/>; 2. Національний контактний пункт Національного транспортного університету за напрямком «Транспорт» програми «Горизонт 2020» [Електронний ресурс]. URL: <http://nkr.ntu.edu.ua/>; 3. Національний контактний пункт програми «Горизонт 2020» за напрямком «Транспорт» в Україні на базі Національного аерокосмічного університету ім. М.С. Жуковського «ХАІ» [Електронний ресурс]. URL: <http://ncp.khai.edu/uk/site/home.html>; 4. Clean, Energy-efficient and Smart Transport Systems? Exploring Key Research Questions towards 2050 workshop / Dr Debbie Hopkins [Електронний ресурс]. URL: <https://talks.ox.ac.uk/talks/id/c6bc88de-5b15-43dc-9570-e08fd1c24424/>; 5. ERTRAC Road Transport Scenario 2030+ “Road to Implementation” [Електронний ресурс]. URL: https://www.ertrac.org/uploads/documentsearch/id23/ERTRAC_Scenario_2030_Summary.pdf; 6. Flightpath 2050: Europe's Vision for Aviation [Електронний ресурс]. URL: <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/modes/air/doc/flightpath2050.pdf>; 7. Rail 2050 Vision: Rail – The Backbone of Europe's Mobility [Електронний ресурс]. URL: https://errac.org/wp-content/uploads/2019/03/122017_ERRAC-RAIL-2050.pdf; 8. Smart, Green and Integrated Transport [Електронний ресурс]. URL: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/smart-green-and-integrated-transport#Article>; 9. Sustainable transport [Електронний ресурс]. URL: https://ec.europa.eu/transport/themes/sustainable_en; 10. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development [Електронний ресурс]. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>; 11. Transport in the European Union – Current Trends and Issues, March 2019 [Електронний ресурс]. URL: <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/2019-transport-in-the-eu-current-trends-and-issues.pdf>; 12. VISION 2025: Waterborne Transport&Operations [Електронний ресурс]. URL: http://ncp.khai.edu/uploads/editor/14/3023/sitepage_63/files/Vision+2025+.pdf.pdf